

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

DUMITRU POPESCU

O voce patetică și feroce

CAPITOLUL 1

Niculae Codrin se trezise pradă unui coșmar dezgustător. Visase că celula a intrat în epilepsia unui cutremur: toate se zdruncinau și zdrăngăneau, deși nu cădea nimic de nicăieri. E drept, nu prea avea ce să cadă, nici de pe pereți, nici altminteri. Doar măsuța generalului reușise să răstoarne câteva mici flacoane cu medicamente. Dar tocmai când se bucura că a scăpat ușor, a auzit trosnind țevile de la WC-ul turcesc din odaie; nu de sus, ci de undeva de jos, de la orificiul de scurgere. Țâșnea un lichid murdar, vâscos și, odată cu el, și-au făcut apariția vietățile acelea terifiante, inventate de vânzătorii de Domestos și de Mr. Muscolo și trimise pe ecranele televizoarelor să „amuze populația“, inclusiv la orele de masă. Întocmai ca la televizor, și aici ororile vii se cățarau pretutindeni, împânzind celula cu brațele lor lungi, gelatinoase și păroase, pline de ventuze, cu scopul de a-i sugruma pe chiriașii sordidei încăperi. Nici după trezire nu scăpă de viziunile coșmarești. Știa că n-avea să mai adoarmă. Și așa, somnul lui era precar, ajungând ca nici pastilele foarte tari, cu efect sigur la început, să nu-i mai asigure decât două-trei ore de odihnă.

Vecinii lui Nicolae Codrin respirau trudnic prin somn, ca și când ar fi trimis semnale de pe un front al muncilor brute, ce nu se mai terminau de ani întregi, punându-i la cazne noapte de noapte. Din când în când, „premierul“ ejecta câte un set de sforăituri și vaiete, semn că și în somn suferea de straniile lui mâncărimi sub țeastă. După cutremurul oniric ce-l bulversase, lui Nicolae Codrin i se păru că oamenii cu care își împărțea de câțiva ani existența sunt cei mai demni de milă. Până acum avusese altă reprezentare, că sunt doar tăvăliți de viață, mânjiți, spurcați de ea, cum se întâmplă cu toți semenii, dar că libertatea și lumina îi va spăla, ștergându-le pecinginele, petele, hidoasele cicatrice. Își dădea seama acum că acele semne ale trântei cu viața alcătuiau un strat subțire al epidermei. În fond, erau niște damnați, sclavi ai destinelor nemiloase, supuși canoanelor umilitoare. Nimeni nu știa cum mai puteau să-și păstreze esența umană, cea pe care n-am reușit niciodată s-o definim și s-o apreciem în mod lucid și nepărtinitor.

Era acel intelectual, premierul, probabil predestinat să ajungă savant dacă imperativul social nu ar fi decis în locul ursitoarelor, constrângându-l să coboare, până la urmă, în infernul penitenței – cea fără nicio legătură cu judecata divină. Devenea pe zi ce trece prada unei maladii neurologice ce-i schimba structura psihică. Se străduia să reziste, dar moralul i se ducea la vale. Fără să-și dea seama, căpăta caracteristicile omului căzut la fund.

„Secretarul“ avea de la natură o imunitate socială și psihică mai puternică, el venind din alte medii, dintr-o lume adaptată la greu, antrenată în depășirea limitei până la care, cum se spune, omul poate „să ducă“.

Iar bietul general, cu boala lui hărțuitoare, cu injecțiile de la ora șase dimineța, singurele ce-l țineau în viață, oscila între rigoarea militară, adoptată ca armură, și stratul de jeg existențial pe care închisoarea îl îngroșa pe pielea lui zi de zi, implacabil și ireversibil.

Erau trei biete ființe zdrobite, pe care călăul disimulat continua să le izbească din umbră cu un harapnic și cu un baros, spărgându-le și mărunțindu-le oasele, creștându-le pielea de sus până jos.

Toate acestea făceau ca propria povară morală a lui Niculae Codrin să devină și mai apăsătoare, îndoindu-i umerii, tăindu-i răsuflarea, ca și când cineva i-ar fi înfipt mâna în gât. Boala – o cruntă infecție contractată în acest centru al morbidității penitenciare – ce-l trimitea la WC din 20 în 20 de minute, nimicindu-i odihna de noapte și exasperându-l în timpul zilei, îi dăduse lovitura de grație. Se simțea sinistru de singur și amenințat de jur-împrejur, în nopțile lungi și goale, în bezna sfoiegită a Jilavei, marcată, în cele patru puncte cardinale, de farurile roșii ale foisoarelor de pază. Fantezia nocturnă îi juca feste, strecurându-i câteodată impresia că putrezește într-unul din marile lagăre ale gulagului siberian. Un junghi, ca o lovitură de pumnal, îi dădu țipătul cucuvelei, care, după miezul nopții, se apropia de fereastră, își făcea prevestirea și apoi dispărea în stranii peregrinări pe lângă lazaretele deținuților. Dar cel mai înfricoșător sună zbieretul aceluia pacient din pavilionul de neurologie sau de psihiatrie – nu se lămurise bine ce era acolo. Fără cuvinte, noctambulul azvârlea peste Jilava un blestem gutural. Omul, poate nebun, transmitea mesajul singurătății și al disperării,

implorând demonii să pună capăt tristeții de moarte ce învăluia vechiul lăcaș.

Uneori Niculae Codrin credea că a ajuns la capătul puterilor, ca un gladiator istovit în fața adversarului cu toporul ridicat. Cu un tremur abia perceptibil, aștepta lovitura finală. Era un moment de reviriment, poate, totuși, ultimul, însă toporul nu cobora peste grumazul său – și așteptarea prelungită îl secătuia, îngreunându-i picioarele pentru orice alt ocol târșăit dat curții închisorii.

Noapți deșertice, roase de așteptări și, în același timp, de o plictisită neputință, de nimicul fără culoare și rezonanță, fiind cu o dușmănie ascunsă în fiecare atom.

Vestea, abia adusă de adjunctul comandantului, îl răvăși și îl dezorientă până într-atât încât nu știu ce are de făcut. Astfel procedau ei: comunicatele hotărâtoare privitoare la soarta ta și le aduceau la cunoștință în ultimul moment, fixându-ți un timp scandalos de mic pentru executare. Respectiv, pentru schimbarea vestimentației și adunarea bagajului, dacă era vorba de mutarea în altă aripă a clădirii sau în alt penitenciar (de obicei într-un colț opus al țării). Adjunctul comandantului intrase în celulă cu figura lui obișnuită, închisă cu lacăte, își debitase mesajul cu voce coborâtă, așteptase până văzuse că auditoriul începe să se dezmeticească și, fără un cuvânt, dispăruse, înăbușind cât se putea zgomotul ușii grele. „Colegii“ primiseră șocul la fel ca el, dar se abținuseră să se exprime în vreun fel și, acum, în timp ce el se punea în mișcare, strângându-și lucrurile într-un ritm dezordonat, continuau să tacă, audibil parcă, dar

emițând, din locurile unde se aflau pe paturi, o tensiune toxică.

Călătorul „în spe“ se opri la un moment dat din treabă și, îndoindu-se de șale, i se adresă premierului cu o voce egală, monotonă, plictisită, ca și când treaba respectivă își pierduse orice urgență și interes.

– N-au unde să mă ducă decât la spital. Mâine termin antibioticele, și, oricât s-ar opune cineva, operația e inevitabilă.

– Cu profesorul, nu? întrebă retoric premierul. Vorbise de atâtea ori de prietenia lui cu profesorul! Se vedea că ar fi jinduit să fie în aceeași situație, sau măcar să știe că asta urmează cândva, deși nu chestiunea renală era la el pe primul plan. Parcă încurajat, candidatul la operație se reapucă de treabă. Ceilalți doi, generalul și secretarul se amestecară și ei în vorbă. Unul spuse că operația de rinichi e grea, celălalt îl contrazise, pretinzând că și chestiile astea foarte grele au devenit, de la un timp, lucruri de rutină. Iar profesorul e într-adevăr un as, știe toată lumea. După premier, nu operația trebuia să îngrijoreze, ci riscul politic. Întorcându-se spre general, încercă să și-l asocieze. Acesta nu se arată dispus. Se prefăcea că e atent la ce întreprinde „călătorul“, parcă propunându-și să-i sară în ajutor. Dar omul se descurca. Uneori se oprea. Avea de umplut valijoara pe care o primise la început, de acasă (căci la arestare nu avuseseră decât ce era pe ei). Mai avea și o paporniță de plastic, în roșu și alb, pentru mărunțișurile adunate în cei aproape trei ani. Mormăi:

– S-au scurs trei ani... Generalul obiectă că el are cu 12 zile mai mult, recunoscând însă că și premierul și secretarul au tot atâta.

Făcându-și bagajul, cel ce trebuia să plece îndesa lucrurile în papornița de plastic fără să se uite. Ochiul lui zăboveau prin colțurile temniței. Îl năpădiser o emoție pe care nu știa cum s-o definească. Avea să plece. Îl așteptau o operație și... necunoscutul. Înțelesese aluzia premierului. Pe afară se practica acum asasinatul politic – sub forma accidentelor de mașină sau de vânătoare, a cancerelor galopante, a inopinatelor stopuri cardiace.

Cerceta cumva cu ochi noi interiorul sordid al celulei, cimentul tocit și zidurile murdare, paturile strâmte, din saltelele cărora curgeau patele tocate, peste care se întindeau pleduri roșii. Se uita la tuburile aeriene (nu știa nimeni ce transmiteau acestea) prin care goneau șobolanii, la ferestrele strâmbe, ferecate în grilajuri ruginite, la WC-ul plantat în centru, împrejmuit de geamuri slinoase pe consola cărora se ițeau cârpe vechi, ilustrând mizeria unei vieți de oameni căzuți la fund.

În toate se impregnaseră amintiri cu același aspect, de rigolă, de canal, de gunoi dospit. Pe culoarul închisorii se auzeau zgomotele obișnuite ale containerelor târâte hârșăit pe ciment, ale cizmelor sau bocancilor militari, ori ale șlapilor deținuților. Rulau roțile de fier ale platformelor pentru marmitele cu ciorbă. Toate zgomotele se izbeau de ușa grea, ghintuită, cu bare de fier vechi și nituri groase, purtând în piept vizeta, ca pe o emblemă a libertăților reduse la dimensiunea unei palme de mort.

Nici nu apucase să termine bine treaba începută, că gardianul de serviciu se înființă, zdrăngănind zăvoarele